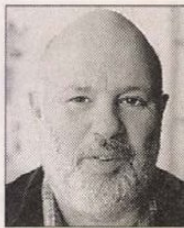


# MONDOM A MAGAMÉT

## A gyűlöletről



Eörsi István

A Magyar Nemzet egyik publicistája a lap múlt csütörtöki számában szememre vetette, hogy mérhetetlenül utálok a „polgári kormányt”. Pénteken pedig a Népszabadságban marasztalt el egy cikk-író, amiért nem kritizálok, hanem zsigerből gyűlölöm a Fideszt.

Mindkét megállapítás azt sugallja, hogy az utálat és a gyűlölet eleve kárhóztatandó érzelemváladék.

Milyen érzelmeket érdemel egy kormány, ha fittyet hány a számára kedvezőtlen bírói ítéleteknek? Ha ügyészsége és rendőrsége nem nyomoz vagy csak látszatra nyomoz olyan bűncselekményekben, amelyek elkövetésével az uralkodó párt vezetőségéhez közel álló személyek gyanúsíthatók?

Ha a saját törvénytelenégeiről légből kapott rágalmmal teli el a figyelmet? Ha vagy pályázat nélkül indít meg nagy jelentőségű beruházásokat, vagy semmibe veszi a pályázatát eredményeit?

Ha évek óta közbüntényes vádakkal megterhelt kulturális államtitkára szabad idejében az erkölcsi döntőbíró szerepében tetszeleg?

Ha a logika, az érvek, a feltárt tények mind hatástalanok maradnak, akkor az igazság birtokában az ember vagy felakasztja magát, vagy visszavonul, és kertjét műveli, vagy utálattal és gyűlölettel

fegyverezi fel magát, hogy tovább folytathassa szélmalomharcát.

„A nacionalizmus voltaképpen internacionális szövetkezete a sötétségnek, butaságnak s a gonosz tekintélyek önzésének. A magyar nacionalizmus még veszedelmesebb talán a többinél, mert ez áll legintimebb viszonyban Rómával s mert kibővült a porosz junkerek veszedelmes ostobaságával.” Ezeket a gyűlölettel átitatott sorokat 1902-ben írta le egy Ady Endre nevű fiatalember. Másfél évtizeden át variálta és bővítette az efféle felismeréseket, névre szólóan is megformálta és megcímezve küldte el őket utálatát és gyűlöletét célpontjainak, például a nemrég frissen avatott szobrú Tisza Istvánnak.

Ady ugyanis tudta, hogy az igazságnak a pimasz hatalommal szemben nincs esélye. A düh, az undor, az utálat és a gyűlölet indulatai arra szolgálnak, hogy az igazság tőlük megacélosodva túlélje vereségeinek sorozatát.

Kövér László a napokban bejelentette, hogy pártjának értékrendje hasonlít a MIÉP értékrendjéhez. Vannak azonban eltérő jellegzetességek is, amelyek az Európai Unió szemszögéből elfogadhatatlanná tennék a két párt együttműködését. Kövér tehát kimondatlanul arra kérte Raszputyint, hogy vigyázzon jobban a szájára, különben a világ-

nézeti hasonlóságok ellenére sem foglalhatja el Szathmári helyét a következő választás után reményei szerint megalakuló Fidesz vezette koalíciós kormányban.

Ady még nem ismerhette azt a magyar nacionalizmust, mely nem a porosz junkerek, hanem a hitlerista németek veszedelmes ostobaságával bővült ki. Csurka István pártja ennek a nacionalizmusnak (és rasszizmusnak) az örökségét vállalja ma.

Minthogy gyerekként – és ráadásul hivatalból üldözötként – átéltem a második világháborút, nagyon konkrét képek taszigálják egymást a homlokom mögött, miközben megkérdem: milyen érzelmekkel fogadjam a legautentikusabb fideszes bejelentést a Fidesz és a MIÉP értékrendjének hasonlóságáról?

Nem érdemel-e utálatot és gyűlöletet, hogy egy tehetséges ifjú politikusnemzedék tíz év alatt Bibótól a Csurka által ma már nyíltan képviselt nácibarát értékrend tolerálásáig, sőt hamarosan talán még ennél is mélyebbre züllik?

Ha megírnám közéletünk állapotáról a legitim gyűlölet kézikönyvét, akkor persze olyan erkölcsi tünetekkel is kellene foglalkoznom, amelyek nem pártokat, hanem bennük ágáló személyeket jellemeznek. Csak két tömegjelenséget említek meg, példa gyanánt.

Gyűlöletesnek találok a fejbólintók szakadatlan nyelvcsapásait. Nemcsak a Fideszben, ahol már évek óta senki sem mond ellent a vezetőknek, hanem a többi pártban, így a Szabad Demokraták Szövetségében is kialakult az a funkcionáriustípus, mely nyelvét ajkai közül diszkrétén kicsúsztatva lesi a mindenkori Első Embernek vagy tanácsadóinak változókéony óhajait. Megvetésre méltónak vélem továbbá a politika szférájában elharapódzó közönyt a lenézett kisebbségek és a szociálisan vigasztalan helyzetbe került rétegek sora iránt. A szabadság fogalmával, mely a pártállam évtizedei után okkal és joggal értékelődött fel, jobboldali liberális kultúremlerek a legelesettebb és legszegényebb rétegeket bunkóznak be állig a földbe. Ezt a nagyvonalú elképzelést csak akkor méltányolnám, ha azok hirdetnék meg, akiken a bunkó csattan. De undor fojtogat, ha egyetemi képzettségű nyárspolgárok áldoznak fel az esélyegyenlőség eszméjét vagy az elviselhetetlen szociális feszültségek enyhítésére törekvő politikai gondolatot egy belterjes használatú szabadságmítosz oltárán, mely a nyomoroncoknak csupán a nyomorgás szabadságával kedveskedne.

Megvetem én is a gyűlöletet, ha előítéletekből fakad vagy ha hatalmi pozícióból a kiszolgáltatottakat veszi célba. De hasznos indulat ez, ha nem foszt meg eszünktől, miközben az „aljas, nyomorító hatalmakra” ront.